

JAPAN AND TURKEY: “STRATEGIC PARTNERSHIP” BEYOND THE POTENTIAL?

Gökberk Durmaz

Abstract

Entering 2021 with hope, leaving behind the challenging year of 2020 for humanity, all countries still battle with Covid-19's medical, economic, sociological, and even psychological effects with priority. While dealing with the ongoing military, economic and political affairs and difficulties; on the other hand, states have to heal the wounds of the Covid-19 pandemic. Possible requires extraordinary measures and different searches. Most of the countries are struggling with ongoing allyships. Japan and Turkey are separately seeking new alternatives that could boost their economy; especially in mid-term and long-term periods. Although both countries have signed a strategic partnership contract in 2013, they are currently way behind a real strategic partnership. In this article, whether Japan and Turkey have any kind of potential for strategic partnership or beyond it, in the current world conjuncture, will be examined.

Keywords: *Japan, Turkey, Strategic Partnership, Soft Power*

JAPONYA VE TÜRKİYE: “STRATEJİK ORTAKLIK” ÖTESİ BİR POTANSİYEL?

Gökberk Durmaz*

Öz

İnsanlık için zorlu 2020 yılını geride bırakan tüm ülkeler, 2021 yılına umutla girerken, Covid-19’un tıbbi, ekonomik, sosyolojik ve hatta psikolojik etkileriyle öncelikli olarak mücadele etmeye devam ediyor. Bu açıdan ülkeler devam eden askeri, ekonomik ve siyasi işler ve zorluklarla uğraşırken; Öte yandan, Covid-19 salgınının yaralarını iyileştirmek zorunda. Bu ise olası, olağanüstü önlemler ve farklı aramaları gerektiriyor. Ülkelerin çoğu zaten süregelen düşmanlıklarla mücadele ediyor. Bu bağlamda Japonya ve Türkiye’de özellikle orta vadeli ve uzun vadeli dönemlerde, ayrı ayrı ekonomilerini canlandırabilecek yeni alternatifler arıyor. Her iki ülke 2013 yılında stratejik ortaklık sözleşmesi imzalamış olsa da şu anda gerçek bir stratejik ortaklığın çok gerisindeler. Bu yazıda, Japonya ve Türkiye’nin mevcut dünya konjonktüründe herhangi bir stratejik ortaklık potansiyeli olup olmadığı konusu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Japonya, Türkiye, Stratejik Ortaklık, Yumuşak Güç

* Dr., ASBÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Öğretim Görevlisi, gokberk.durmaz@asbu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5031-6837>.

Giriş

İnsanlık için zorlu geçen 2020 yılını geride bırakarak, 2021'e umutla girdiğimiz bu günlerde, Covid-19'un tıbbi, ekonomik, sosyolojik ve hatta psikolojik etkileri bütün ülkelerin öncelikli sorunu haline gelmeye devam ediyor. Devletler de bir yandan süregelen askeri, ekonomik ve politik meseleleri ile meşgul olurken, bir yandan da Covid-19 pandemisinin yaralarını sarmak mecburiyetindedir. Olağanüstü durumlar, olağanüstü tedbirler ve farklı arayışlar gerektirmektedir. Bu makalede, Batılıların "Uzak" Doğu olarak isimlendirdiği ancak pek çok yönden bize "yakın" olduğumuzu düşündüğümüz Batı'dan ve "Yakın" Doğu'dan daha da yakın olan Doğu Asya'nın lider ekonomilerinden biri olan Japonya ile Asya'nın en batısında önemli bir konumda olan Türkiye ile gelecek münasebetler potansiyelini ele alacağız.

Bugün 5 trilyon (USD) doları aşan gayrisafi yurtiçi hasılası, yıllık 40 bin (USD) doları aşan kişi başına düşen milli geliri ve %1 in altındaki enflasyon oranıyla (Worldbank,2021); Japonya, konuya "uzak" olanların "sorunsuz" olarak nitelendirdiği, ancak kendi içerisinde pek çok mesele ile boğuşan, Doğu Asya'nın öncü ülkelerinden birisidir. Etrafı Çin, Güney ve Kuzey Kore, Rusya gibi tarihte önemli savaşlar yaptığı ülkeler ile çevrilidir. Geniş çevresinde ise gerek bölgedeki üsleri ile gerekse de 1951 San Francisco Sözleşmesi ile Japonya'yı dış saldırılara karşı koruyacağını vadeden (Lee,2002); lakin uzunca bir zamandır süre gelen tarihsel trajedilerinin yaşandığı, Başkan Donald Trump ile de karşılıklı güvensizliğin ve tedirginliğin dozunun arttığı Amerika Birleşik Devletleri (ABD) vardır. Açıkça ABD konusunda karşılıklı güvensizlik duyan ve "müttefik" kelimesinin anlamını sorgulamak zorunda bırakılanın sadece Türkiye Cumhuriyeti olmadığı anlaşılmaktadır. Bu bakımdan Japonya'nın da bölgesinde yeni güvenlik arayışları vardır (Alpar,2020:426).

II. Abdülhamid Han döneminde Ruslara karşı zaferleriyle Osmanlı'nın ilgisini çeken Japonya ile, bir iade-i ziyaret trajedisinde 18 Eylül 1890'da Ertuğrul Fırkateyni'nde şehit olan yüzlerce levendin aziz hatıraları üzerine inşa edilen tarihsel bağlar (Anadolu Ajansı,2018), İran-İrak savaşı sırasında mahsur kalan Japon vatandaşlarının Türk Hava Yolları (THY) uçağı ile Tahran'dan kurtarılmasıyla ilerlemiş (Hürriyet,2018), 2013 yılında ise

Japonya-Türkiye ilişkileri “stratejik ortaklık” seviyesine yükselmiştir (Anadolu Ajansı,2013). Ancak stratejik ortaklıkta beklenen potansiyelin henüz kullanılmadığı Japon parlamenter Yamaguchi Natsuo tarafından da dile getirilmiştir (Anadolu Ajansı,2019). Gerçekten, Japonya ve Türkiye “stratejik ortak” ve hatta ötesi yakın bir ilişki içerisinde olabilir mi? Bu makalede günümüz dünya konjonktüründe iki ülke arasındaki, dünya müesses nizamını değiştirmekle sonuçlanabilecek; mevcut potansiyeli irdeleyeceğiz. İlk bölümde tarihsel perspektifle olguya yaklaşacak, takip eden bölümlerde ise Japonya-Türkiye iş birliğini sırasıyla; nüfus, jeopolitik konum, Orta Asya, Afrika, Latin Amerika, Güney ve Güneydoğu Asya bölgelerinde irdeleyeceğiz.

1. İki Ülke Arasında Tarihsel Bir İhtilafın Olmaması:

Kanaatimce iki ülke ilişkilerine temel olan/olması gereken en önemli husus *de jure* olarak (hukuki olarak); Birinci Cihan Harbi sonrası Lozan Görüşmelerinde karşı karşıya gelmişlerse de *de facto* olarak (pratikte, gerçek hayatta) iki ulus hiç savaşmamıştır. Türk tarihinde Orta Asya’dan başlayarak günümüze değin Çin, Rusya, İngiltere, Fransa vs. pek çok ülke ile muhtelif savaşlar yaşanmıştır. Tarihsel ihtilaflar ise, ikili ilişkilerde ülkelerin bugünkü meselelerinin yer yer önüne geçmektedir. Örneğin, Rusya ile S-400 uzun menzilli hava savunma sistemlerinde anlaşılmış ve hatta yer yer Orta Doğu’da koordineli operasyonlar yapılsa da ilişkiler uzun vadede karşılıklı tam güven içerisinde ilerleyememektedir. Bunun en önemli sebepleri ise, iki ülke arasındaki tarihsel ihtilaflar ve ülkelerin sınırlarını aşan ilişkilerinde çıkarlarının çatışmasıdır.

Bir uluslararası ilişkiler öğretisi olarak: devletlerarası dostluklar olmaz, ulusal çıkarlar olur (Guliyev,2012) denilse de sosyal antropolojik bir bakışla; devletlerarası meselelerin milletlere, milletlerinse en küçük parçası olan bireylere dayandığını düşünecek olursak, uluslararası ilişkilerde de anlık çıkarlardan ötesine ihtiyaç olduğu aşıkardır.

Belki de bu nedendir ki, orta ve uzun vadeli çıkarlarımızın çatıştığı diğer ülkeler ABD, İngiltere ve Fransa ile belirli meselelerde anlık karşılıklı çıkarlar adına mecburi birliktelikler olsa da “stratejik ortaklıklar” tam an-

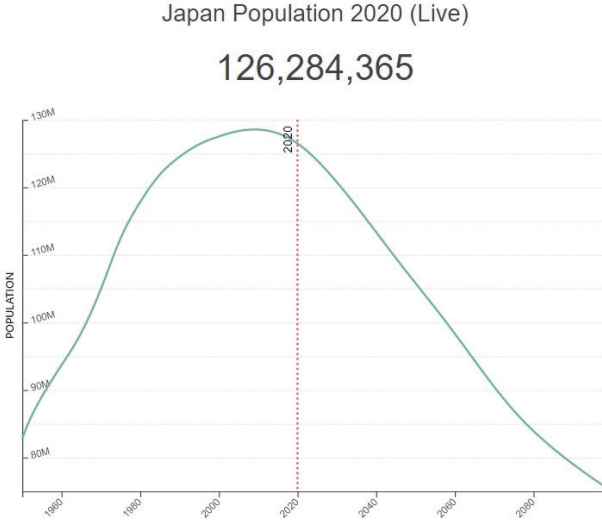
lamıyla kurulamamakta ne devletler ne de yöneticiler birbirlerine karşılıklı güven duyamamaktadırlar. Uzun sözün kısası, kanaatimizce “stratejik ortaklıklar” ve ötesi münasebetler için sağlam altyapı gerekir ki; bu altyapı tarihsel ihtilafların olup olmamasıdır. Japonya bu anlamda, Türkiye ile tarihsel anlamda hiçbir sorun yaşamamış nadir gelişmiş ülkelerden birisidir.

İkili ilişkilerde ülkelerin ilişkilerinin sağlam temellere dayanması ancak bu şekilde mümkün olacaktır. Aksi halde devletler anlık çıkarlarını sağladıklarında ivedilikle saf değiştirebilmektedirler.

2. Japonya'nın Yaşlanan Nüfusuna Karşın, Türkiye'nin Artan Genç Nüfusu:

Nüfus niceliksel olarak, tek başına bir ülkeyi güçlü ya da zayıf kılmaya yetmese de iktisadi hayatın devamlılığı, yeni yatırımlar, bir de bu nüfus iyi eğitilmiş ise, bir ülkenin (kaçınılmaz) kalkınması için önemli bir alt yapı oluşturmaktadır. Aşağıdaki grafiklerle Japonya ve Türkiye'ye ait süre gelen nüfus durumu ve gelecek nüfus projeksiyonu gözlemlenebilir.

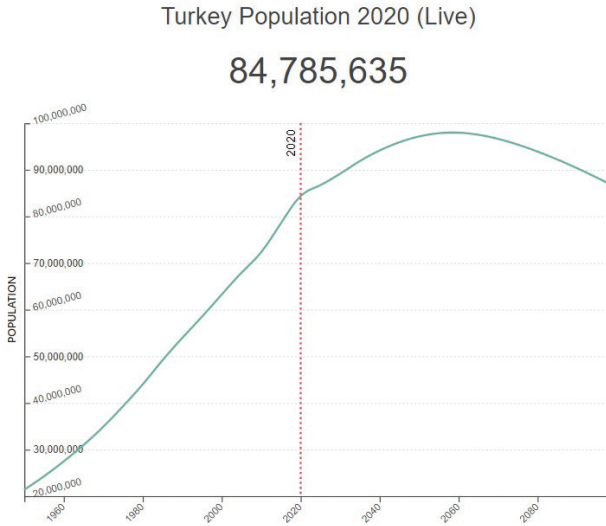
Şekil 1: Japonya'nın süregelen nüfusu ve gelecek nüfus tahminleri

Kaynak: <https://worldpopulationreview.com/countries/japan-population>.

1960’larda 80 milyon civarında olan, Japonya’nın nüfusu bugün 126 milyonu geçmiştir (Şekil 1), ancak Japon devlet yetkililerini de ürküten bundan sonrasıdır! Keskin bir düşüş beklenen Japon nüfusunda 2100 yılı tahminleri; 80 milyonun altına düşmesidir. Bir başka deyişle 2100 yılında, 140 yıl öncesinin (1960) bile nüfus olarak gerisine düşmesi beklenmektedir.

Şekil 2: Türkiye’nin süregelen nüfusu ve gelecek nüfus tahminleri

Kaynak: <https://worldpopulationreview.com/countries/turkey-population>.

Türkiye ise, 1960’larda 20 milyonun altında olan nüfusunu bugün 85 milyon civarına çıkarmış durumdadır. 2060’larda ise, Türkiye’nin nüfusunun 100 milyon bandına dayanması beklenmektedir. Bir başka deyişle 2060’larda 100 yıl öncesinin (1960) beş katına nüfusunu artırması beklenmektedir. Bu sebeple, Japonya’nın yakındığı ve telafi etmek için pek çok farklı projeler ürettiği nüfus azalması, Türkiye’nin için tam tersine önemli bir potansiyeldir.

Sonuç olarak, bu durum iki sebeple önemlidir. Bunlardan birincisi, Japonya işgücüne dayanan sanayi yatırımlarını (stratejik konumuna bir

sonraki bölümde değineceğimiz) Türkiye’de gerçekleştirebilir. Türkiye’de bundan hem sanayide çalışanlar bağlamında hem de üretilen malların son tüketiciye ulaştırılması için gerekli olan lojistik sektöründe istihdamını artırabilecektir. İkinci bir husus ise, Japonya günümüzde artan bir talep ile yüksek-nitelikli az-nitelikli göçmenler aramakta ve bu ihtiyacının karşılanmasında Türkler çok az bir yüzdeyi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda mevcut potansiyel de iki ülke lehine olacak şekilde genişletilebilir (Durmaz b,2020:28-38).

3. Türkiye’nin Jeopolitik Konumu

Türkiye’nin coğrafi konumu tarihi ve çağdaş ticaret yollarında stratejik bir önem arz etmektedir. Bazı ülkeler Türkiye’yi devre dışı bırakacak güzer-gâh arayışlarına girseler de Asya, Avrupa ve Afrika eksenli dünya ticaretinde Türkiye’nin yeri kolay kolay değiştirilemeyecek bir noktadadır. Artık, “zenginleşen” Çin, dünyanın üretim merkezi olma konumunu yavaş yavaş yitirmektedir. Bununla birlikte, özellikle de Avrupa ve Afrika ticareti için lojistik maliyetler hesaba katıldığında, dahası buna bir de Covid-19’un ekonomik etkileri göz önüne alınır,sa, ülkeler için üretim-tüketim çizgisinde minimuma indirilen lojistik maliyetler önem arz etmektedir.

Bugün Toyota gibi önemli Japon şirketleri Türkiye’de üretim yapsalar da üretim kapasiteleri potansiyelin çok altındadır. Yıl içerisinde dünya genelinde 965 milyar (USD) dolar üzerinde yatırım yapan Japonya’nın, sadece Çin’e doğrudan yatırımı 73 milyar (USD) dolar iken, Türkiye’ye olan doğrudan yatırımı sadece 3 milyar (USD) dolar seviyesinde kalmıştır (DEİK,2021).

Japonya’nın yıllık halinde, 100 milyar (USD) doları bulan Avrupa ile dış ticaretinde (EU Trade,2021) ciddi birtakım üretim tesislerini Türkiye’ye kaydırması, iki ülke arası dış ticaret hacmini ve doğrudan yatırımların seviyesi oldukça yukarıya taşıyacaktır.

4. Türkiye’nin Yeniden Asya Açılımı ve Japonya’nın Orta Asya Politikaları

Türkiye 2019 yılında “Yeniden Asya” stratejisi ortaya koyarak, Türk dış politikasındaki eksen çeşitliliğinin önemini vurgulamıştır (Anadolu

Ajansı a,2021). Yeni dünya düzeninin Asya'ya doğru tekrar kayıyor olması çok da yeni bir olgu değildir. ABD eski Başkanı Barack Obama'nın görev gelmesinden itibaren ABD'nin Asya'ya kayan eksenini gözle görülür hale gelmiştir (Anadolu Ajansı b,2021). Türkiye'nin doğru bir kararı olan "Yeniden Asya" stratejisi ile geç kalmadan ve Orta Doğu'nun sıcak gündemine hapsolmeden, dünyanın geri kalanındaki eksen değişimlerini kaçırmaması çok önemlidir.

II. Dünya Savaşı sonunda ABD istilası hariç Japonya hiç istila edilmişti (Alpar,2014:102). Ancak günümüzdeki güvenlik arayışında Japonya için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Bu nedenle günümüzde Japonya, Çin ve Rusya'ya karşın Orta Asya'da ittifak arayışlarına girişmiş ve bu vesile ile Orta Asya Türkleri Orta İslam ile olan diyalogunu artırma yoluna gitmiştir (Dündar,2011). Türkler ise yönünü uzun yıllar boyunca Avrupa'ya dönse de kökleri İç Asya ve Orta Asya'ya kadar uzanan kadim bir Asya ulusudur. Bu bağlamda, tarihi ortak hasımlar Japonya ve Türkiye'yi birbirlerine yaklaştırmıştır ve daha da yaklaştıracaktır.

Watanabe ve McConnel Japonya'yı yumuşak gücün (soft power) süper gücü olarak tanımlamaktadırlar (Watanabe ve McConnel,2008). Bunun anlamı, İkinci Cihan Harbi sonrası "silahsızlandırılan" Japonya, kalkınmasını savunma masraflarının yerine, yaptığı iktisadi yatırımlara borçludur. Dış politikasını ise kalkınma yardımları ile kültürel diplomasi ve kamu diplomasi marifetiyle güçlü bir şekilde yürütülmektedir. Yukarıda bahsettiğim sebeplerden dolayı, Orta Asya'yı hedefine alan Japonlar, 2004 yılında ortaya attıkları "Central Asia + Japan" (Orta Asya + Japonya) sloganıyla kendilerini adeta Orta Asya'nın tabii bir parçası olarak görmekte ve bu doğrultuda siyasi ve iktisadi politikalar oluşturmaktadır (Dissuyukov,2019) (Dadabaev,2016).

Şekil 3: Japonya'nın Orta Asya ülkelerine sosyo-kültürel bağlamda yakınlaşmak adına tasarladığı çizgi figürler

Kaynak: <https://eurasian-research.org/publication/japans-engagement-with-central-asia-15-years-of-the-dialogue>.

Türkiye'nin Orta Asya'daki yumuşak gücünün farkına varmış olan Japonlar, Japan International Cooperation Agency (JICA) (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı) ile TİKA arasında 2012 yılında imzalanan anlaşma ile üçüncü ülkelere eğitim programlarının bazılarını birlikte sürdürmektedirler (JICA, 2018). Bu konuda işbirlikleri artırabilir ve halihazırda üçüncü ülkelerde insana dokunan önemli yatırımlar yapan TİKA, JICA'dan gelebilecek hatırı sayılır fonlar ve teknik destekler ile görünürlüğünü kat be kat artırabilir. Japonya'da elbette, kültürel olarak Türkiye kadar kolay giremediği bölgelerde; bu marifetle yatırımlarını artırabilir.

5. Afrika Kıtası

Afrika Kıtası ise, Orta Asya'nın dışında Japonlar ile olabilecek bir diğer iş birliği alanı olabilir. Fransız ve İngiliz sömürgesinden çok çekmiş olan Afrika halkları, Türkiye'nin Afrika kıtasındaki girişimlerini memnuniyetle karşılamaktadır. Japonya ise, Avrupalılar ve Çinlilerin ardından Afrika'ya girmekte kendisini gecikmiş olarak tanımlasa da kıtaya olan yatırımla-

rı ve kalkınma yardımlarını gün geçtikçe artırmaktadır (The Africa Report,2020).

Soğuk Savaş sırasında Afrika'nın iki blok arasındaki siyasi sıkışmışlığı; Japonya ve Çin'in Kıta'da artan yatırımları ile günümüzde kendisini iktisadi arada kalmışlık olarak göstermektedir (Soko Directory,2016).

Elbette ki, Japonya ve Türkiye güçlü devletlerdir ve tekil olarak istedikleri ülkelerde gereken yatırımları/yardımları yapabilirler. Ancak, bu makalede ortaya konulmaya çalışılan strateji; Afrika halklarını yıllardır mağdur eden, sömürgeci diğer birtakım ülkeler karşısında, Japonya ve Türkiye'nin birlikte ortaya koyacakları ortak iradenin ciddi bir iktisadi ve siyasi potansiyelini ihtiva etmektedir.

6. Latin Amerika

Amerika Kıtasında yaşayan Japonlara baktığımızda, ABD ve Kanada'ya göç edenlerin dışında, Latin Amerika ülkelerinde özellikle de Brezilya ve Peru'da yoğun bir Japon nüfusu görülmektedir. Yirminci yüzyılın ilk yarısında giden ilk dalga göçmenlerden, Brezilya'da yaşayan Japon göçmenlerin sayısının ABD'de yaşayan Japonlardan çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. Japonya'nın Brezilya genelinde yedi farklı şehirde başkonsoloslughunun olması da bunun önemli bir göstergesidir (MOFA a,2020). Ekonomik ilişkiler bağlamında ise Latin Amerika, Japonya için ABD'den sonra en büyük dış ticaret hacminin olduğu bölgedir (MOFA b,2020).

Örneğin, 2005 Nisan itibariyle Meksika'da faaliyet gösteren Japon şirketlerinin sayısı, 1000'i aşmıştır; Peru'nun dış ticaretinin %90'ı ise aralarında ABD, AB, Güney Kore, Çin ve Japonya'nın da aralarında bulunduğu ülkelerledir; Şili ile de 2007 yılı itibariyle "ekonomik ortaklık antlaşması" imzalanmış; Kolombiya, Uruguay ve Arjantin ile ise Japonya ticaret antlaşmaları için müzakerelere devam etmektedir (Diplomatic Bluebook,2018).

Türkiye ise, 1860'lı yıllardan itibaren çoğunluğu Arap kökenli pek çok yurttaşını Latin Amerika ülkelerine göç vermiştir. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Şili, 1926 yılında bölgede yeni Türk Devletini tanıyan ilk devlet olmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2020). Cumhurbaşkanı

düzeyinde Latin Amerika'ya ilk ziyaretimizi yapan merhum 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel 1995 yılında Arjantin, Brezilya ve Şili'yi ziyaretini; mevcut Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2015'te Meksika, Kolombiya ve Küba; 2016 yılında ise Şili, Peru ve Ekvator'u kapsayan ziyaretleri izlemiştir (T.C. Dışişleri Bakanlığı,2020).

Latin Amerika, Avrupalıların sömürgeci bir zihniyetle kıtaya yaklaşması sonrasında, Soğuk Savaş döneminde ABD ile Sovyetler birliği arasında sıkışmış, günümüzde ise bir yandan Çin bölgedeki yatırımlarını hızla artırırken, bir yandan da aynı zamanda bir G20 ülkesi de olan, Brezilya gibi bölge ülkeleri ekonomilerini gün geçtikçe geliştirmektedirler.

Tüm bunlar dikkate alındığında gerek Türkiye'nin gerekse Japonya'nın Latin Amerika ile alakalarını artırmaları zaruridir. Mevcut durumda Türkiye, Venezuela örneğinde görüldüğü üzere siyasi olarak Latin Amerika ile iş birliklerini artırırken, iktisadi münasebetler kapasitesini de artırmayı arzulamaktadır. Japonya'nın ise mevcut ekonomik ilişkilerinin üzerine; siyasi stratejik ilişkiler inşa etmesi önem arz etmektedir.

7. Güney Asya ve Güneydoğu Asya

Güney Asya ve Güneydoğu Asya bölgeleri 21. yüzyılda gerek nüfusları gerekse de iktisadi hareketlilikleri ile dünya ülkelerinin yakinen takip ettiği coğrafyalardır. Türkiye'nin Müslüman nüfusun yoğunlukta yaşadığı bölge ülkelerinden Endonezya, Malezya, Pakistan, Afganistan ve Bangladeş ile olan dostane ilişkileri ve bu ülkeler üzerindeki yumuşak gücü ortadadır.

Japonya için ise Güney Asya ve Güneydoğu Asya önemli dış yatırımlarını yaptığı ve son dönemde ekonomik ilişkilerine daha da ivme kazandırdığı bölgelerdir. İkinci Dünya Savaşı öncesi yayılımcı politikalarından bu yana Japonya, bölgeden ilgisini hiç çekmemiştir. Japon şirketleri de bölge ülkelerinde yatırımlarını giderek artırmaktadır. Ayrıca, bir yumuşak güç aracı olarak Japonlar bölgeden pek çok öğrenciyi Japon Devlet burslarıyla Japonya'da okutmaktadırlar (Durmaz,2020:63-65).

Japon bankaları finansal yatırımlarını Güneydoğu Asya bölgesine özel bir hassasiyetle yapmaktadırlar. Örneğin, Tayland'da Bank of Tokyo Mit-

subishi (BTMU) 2013 Temmuz ayında 536 milyar Japon Yeni gelir elde ederken; Vietnam'da faaliyet gösteren Japon bankalarının 2007-2011 arası yatırımları 133 milyar Japon Yeni; Filipinler'de BTMU'nun 2016 Ocak ayı yatırımı 91 milyar Japon Yeni; Kamboçya'da Sumitomo Mitsui Banking Cooperation'nun (SMBC) 2014-2015 yatırımları 20 milyar Japon Yeni, bölgenin en çok nüfusa sahip ülkesi Endonezya'daki 2013-2015 arası SMBC yatırımları ise toplamda 192 milyar Japon Yeni'ne ulaşmaktadır (Saito ve Takami,2016).

Ayrıca, Japonya bankaların dışında, otomotiv endüstrisi, içecek, telekomünikasyon, hazır giyim, altyapı vb. faaliyet alanlarında bölge ile sıkı ilişkiler içerisindedir.

Sonuç olarak, Güney Asya ve Güneydoğu Asya, yeni dünya düzeninin önemli ülkelerine ev sahipliği yapmaktadırlar. Türkiye, bölgede kendisine olan ilgiden ve sempatiden kaynaklanan yumuşak gücünü etkin kullanmak için ekonomisi güçlü bir iş birliği ararsa, Japonya iyi bir alternatif olabilme potansiyeli barındırmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme:

Japonya ve Türkiye büyüme akımlarını korumaya ve artırmaya çalışan Asya Kıtası'nın her iki başucunda yer alan ülkeler olarak, mevcut "stratejik ortaklıkları" katlanarak artabilecek büyük bir potansiyel taşımaktadır. Yukarıda detaylarıyla açıklanmaya çalışılan nedenlerle, Türkiye ve Japonya birbirlerinin eksiklerini kapatabilme potansiyellerini barındırmaktadırlar.

Soft Power (Yumuşak Güç) teorisini ortaya atan Harvard Üniversitesi'nden Prof. Joseph S. NYE teorisini şöyle tamamlar: "Yumuşak Güç önemlidir ancak tek başına yeterli değildir, ne zamanki Sert Güç (Ekonomik, Askeri vb.) ile birleşir; o zaman Akıllı Güç (Smart Power) olur" der (Foreign Affairs, 2009). Bu teori şöyle de geliştirilebilir; aralarında tarihi ihtilaflar olmayan iki ülke (Japonya-Türkiye vb.) "stratejik ortaklıklarını" öteye taşımak suretiyle ve birbirlerinin yumuşak güç ile sert güçlerini tamamlayarak; "akıllı güç" ortaya çıkarabilirler ki, bu durum dünya üzerindeki mevcut beynelmilel siyaseti baştan aşağı değiştirebilir.

Çünkü mevcut durumda, pek çok önemli aktör gücünü artırmış ve dünya çok kutuplu bir hal almış (Turner, 2009) denilse de kanaatimce günümüz dünya düzeninde de gerçekte olan Soğuk Savaş döneminin iki kutbu etrafında bir kümelenme gayretidir. Bu durumu değiştirecek olan tek şey ise ABD ve Rusya dışındaki ülkelerin kuracakları alternatif stratejik ittifaklardır.

ABD’de yaşanan başkanlık değişimi ve Joe Biden’ın yönetime gelmesine umut bağlayarak Türkiye’yi ABD/NATO eksenine sıkıştırmaya çalışanların aksine yahut da bunun tek alternatifi olarak Rusya ve Çin ile ittifakı kaçınılmaz olarak görenleri yanıltarak; Türkiye’nin “Yeniden Asya” stratejisinde ve yeni çok kutuplu dünya düzeninde; Japonya ile stratejik ortaklık ötesine uzanacak ittifakı her iki ülke için de “alternatif” bir yol olarak görülebilir. Türkiye güçlü bir devlettir. Ve bu sebeple, müstakilen dış politikasını ve ittifaklarını birden fazla alternatifli olmak üzere şekillendirmesinde fayda vardır. Japonya ile yapılacak mevcut “stratejik ortaklık” ötesi bir ittifak bunun sadece bir örneğidir.

Kaynakça

Alpar, G. (2020). *Türkiye'nin Güvenliğini Anlamak*, "Uzak Doğu'da Yeni Güvenlik Arayışları: Japonya ve Güney Kore", Nobel Yayınları: Ankara.

Alpar, G. (2014). *Antropolojik Bakış Açısı ile Stratejik Dünya Tarihi*, Palet Yayınları: Konya.

Anadolu Ajansı. Aa.com.tr. (2013). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiye-ve-japonya-stratejik-ortak/208085>.

Anadolu Ajansı. Aa.com.tr. (2018). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ertugrul-firkateyni-faciiasi-duygusal-ehemmiyeti-yuksek-tarihi-bir-olay/1256175>.

Anadolu Ajansı a. Aa.com.tr. (2021). Retrieved 8 January 2021, from <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turkiye-yeniden-asya-politikasiyla-yeni-firsatlari-degerlendirecek/1685227>.

Anadolu Ajansı b. Aa.com.tr. (2021). Retrieved 8 January 2021, from <https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/abdnin-pasifik-yuzyili-projesi-ve-kazanimlari/579683>.

Dadabaev, T. (2016). *Japan in Central Asia*. Palgrave.

DEİK. Deik.org.tr. (2021). Retrieved 1 January 2021, from <https://www.deik.org.tr/basin-aciklamalari-cumhurbaskani-erdogan-turkiye-japon-yatirimcilara-essiz-firsatlar-sunuyor>.

Diplomatic Bluebook. Ministry of Foreign Affairs of Japan (MOFA). (2018). Retrieved 23 January 2021, from <https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/2018/html/chapter2/c020300.html>.

Dissyukov, A. (2019). "Central Asia Plus Japan" Dialogue: From Idea to Implementation. *Journal Of International And Advanced Japanese Studies*, 11, 1-21. Retrieved 13 January 2021, from http://japan.tsukuba.ac.jp/research/JIAJS_PRINTED01_Dissyukov.pdf.

Durmaz, G. a (2020). *International Students, Science Cities, and Japan*,. Nobel Akademik Yayıncılık.

Durmaz, G. b (2020). *Highly-Skilled Immigrants, Science Cities, and Japan* (1st ed.). Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Dündar, A. (2011). *Pan-İslâmizm'den Büyük Asyacılığa*. Ötüken Neşriyat.

EU TRADE. Ec.europa.eu. (2021). Retrieved 8 January 2021, from <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/japan/>

Foreign Affairs. foreignaffairs.com. (2009). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.foreignaffairs.com/articles/2009-07-01/get-smart>.

Guliyev, S. (2012). Devletlerarası Sorunlara Sebep Olan Faktörler ve Çözüm Önerileri. In B. Günay, *Genç Akademisyenlerin Perspektifinden Birlikte Yaşama*. Da yayıncılık. Retrieved 23 January 2021, from.

Hürriyet. Hurriyet.com.tr. (2018). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/japonya-tarihi-ucusun-murettebatini-unutmedi-41043812>.

JICA. Jica.go.jp. (2018). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.jica.go.jp/turkey/turkish/office/topics/180530.html>.

Lee, S. (2002). The 1951 San Francisco Peace Treaty with Japan and the Territorial Disputes in East Asia. *Pac. Rim. L. & Pol'y J.*

MOFA a. Ministry of Foreign Affairs of Japan. (2020). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.mofa.go.jp/region/latin/brazil/index.html>.

MOFA b. Mofa.go.jp. (2020). Retrieved 11 January 2021, from https://www.mofa.go.jp/region/latin/latin_e/economic.html.

Saito, Y., & Takami, K. (2016). *Nikkei Asia*. NikkeiAsia.com. Retrieved 23 January 2021, from <https://asia.nikkei.com/Business/Finance/Japan-s-megabanks-are-on-the-march-in-Southeast-Asia>.

Soko Directory. sokodirectory.com. (2016). Retrieved 13 January 2021, from <http://sokodirectory.com/2016/08/economic-cold-war-africa-china-japan/>.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. www.mfa.gov.tr. (2020). Retrieved 11 January 2021, from http://www.mfa.gov.tr/i_-turkiye_nin-latin-amerika-ve-karayiplere-yonelik-politikasi-ve-bolge-ulkeleri-ile-iliskileri.tr.mfa.

The Africa Report. TheAfricaReport.com. (2020). Retrieved 11 January 2021, from <https://www.theafricareport.com/40170/japan-to-beat-china-in-africa-abes-successor-needs-a-risk-taking-strategy/>.

Turner, S. (2009). Russia, China and a Multipolar World Order: The Danger in the Undefined Asian Perspective 33(1), 159-184. Doi: 10.1353/apr.2009.0029.

Worldbank. Worldbank GDP (2021). Erişim Tarihi 1 January 2021, from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=JP>

Watanabe Y., ve McConnel, D. (2008). *Soft Power Superpowers*. M.E. Sharpe.

Extended Summary

Entering 2021 with hope, leaving behind the challenging year of 2020 for humanity, all countries still battle with Covid-19's medical, economic, sociological, and even psychological effects with priority. While dealing with the ongoing military, economic and political affairs and difficulties; on the other hand, states have to heal the wounds of the Covid-19 pandemic. Possible requires extraordinary measures and different searches. Extraordinary situations require extraordinary measures and solutions. In this article, we will discuss what Westerners call the "Far" East, one of the leading economies of East Asia, which is closer to the West, and the "Near" East, which we consider to be "close" to us in many ways. We will consider the potential for future relations with our country, which is in a position.

Nowadays, with the gross domestic product (GDP) exceeding 5 trillion USD, per annum income exceeding 40 thousand USD, and the inflation rate of less than 1% (Worldbank,2021); Japan is one of the pioneering countries of East Asia, which of those are called "far" by the Western countries. Japan is surrounded by countries where it had important wars such as China, Korea, and Russia. In this regard, Japan also has new security pursuits in its region (Alpar, 2020:426). The extensive neighbor, the United States of America (USA), promises to protect Japan against external attacks with its bases in the region, according to the 1951 San Francisco Convention (Lee,2002). However, Japan experienced severe tragedies with the US, during the Second World War; moreover, with the current U.S.President Donald Trump, both countries increased mutual distrust and anxiety. Besides the distrust of the US, the meaning of the word "allied" has been forced to be questioned by Japan, in this context the Republic of Turkey is not alone.

Historical vineyards built on the memory of the saints of hundreds of soldiers who were martyred on the Ertuğrul Frigate on September 18, 1890, on a return-visit route that attracted the attention of the Ottomans with their victories against the Russians during the reign of II.Abdülhamid Han (Anadolu Agency, 2018). During the Iran-Iraq war, Turkish Airlines (THY) rescued Japanese nationals from Tehran (Hurriyet,2018). Finally, in 2013, Turkey-Japan relations rose "strategic" partnership

(Anatolian Agency,2013). However, as it was also expressed by Japanese parliamentarian Yamaguchi Natsuo that the potential that may emerge in the future has not yet been effectively used (Anadolu Agency,2019). Do Japan and Turkey be strategic partners? Is there any potential that could go even beyond it? In today’s conjuncture, this article will examine the existing potential between the two countries.

As it was detailed examined in the Turkish original text, both countries have several important headstones. For instance, both countries never had any war in between. They have common historical “enemies” such as China and Russia. Turkey’s geopolitical location, where is next to Europe, is very crucial for logistical expenses. Turkey’s young population is shining while Japan is struggling with an aging population. Turkish soft-power in Central Asia and Japan’s rising investments could come together. Latin America could be a new potential trade and investment area for both countries. Turkish soft-power in South and Southeast Asia and Japan’s ongoing economic relations could complete each other. Increasing interests and investments of Turkey and Japan to Africa with increasing worldwide competition. As a result, all of these phenomena demonstrate how relations of Turkey and Japan could be evolved in the future as long as they use this existing potential.